

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 85 og

Fylke: Møre og Romsdal

Tilleggsspørsmål nr. 17

Herad: Kvernes

Emne: Tradisjoner m. v. og
Brønnfisken

Bygdelag: Averöya

Oppskr. av: L. M. Mork, alder 76 år.

Gard: Mork

(adresse): Afset

G.nr. 10

Br.nr. 8 i Kvernes

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen røynsle og hørt av andre.
- B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Tradisjoner, tro og segner omkring jakt og jaktstyr.

Her vet jeg ikke å kunne gi noen opplysninger og svar. Det eneste kunne kanskje være:

1. Det er meg fortalt at det ^{var} vanlig å forsyne fjösdöra med kors eller andre tegn til beskyttelse av buskape~~n~~. Her på gården er en slik gammel fjösdör - no brukt som kjellerdör i vånehuset - med kors og andre tegn. Fotografi (film) av döra er tidligere sendt N. E. G.
2. Sp. 18: Min bestemor, f. 1829, fortalte meg om noe hun kalte "ormister". ~~Hvaxaxxxx~~ Det var noe av hoggormens innvoller som ble tatt ut og oppbevart. Hva det ble brukt til, husker jeg ikke, men jeg tror det var til ett eller annet medisinsk formål, eller kanskje også til beskyttelse av buskape~~n~~.
3. Helt fram mot siste krig var her vanlig å forsyne lamma med en töyklave hvori var sydd inn en porsjon av et preparat som ble kjøpt på apoteket og ble kalt "dyvelsdrek~~k~~", til beskyttelse av lamma mot rev. Det var et sterkt luktende stoff og beregnet på å skremme reven.

Særemne nr. 17: Brønnfisken.

1. Fra her ble almindelig med innlegg av springvatn til husholdning og fjös - fra ~~sist i~~ 1890-åra og utover - var det en tid almindelig å ha en örret (aure) i brønner for at fisken skulle holde vatnet reint. Hvor fra skikken kom, vet jeg ikke. Før den tid var det vanlig å hente vatnet i bøtter fra nærmeste bekk, sjeldnere fra grave og murede brønner. I hvert fall har jeg ikke hørt om fisk i brønner før springvatnet kom i bruk.
2. Særskilt navn på slik fisk har jeg ikke hørt.
3. Fisken ble fisket med stang i nærmeste bekk, lagt i et spann med vatn og derpå båret til og sluppet ned i brönnen.
4. Jeg har ikke hørt at den ble matet.
5. Her på gården hadde vi en aure i brönnen fra ca 1894 til omkring 1906-1908. Den ble skiftet ut en gang i den tid. En tid var her vanlig med fisk i alle spring-

16290